

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

**UREDBA (EU) 2021/1529 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 15. rujna 2021.
o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 212. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Uredba (EU) br. 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ prestala je važiti 31. prosinca 2020. Kako bi se održala djelotvornost vanjskog djelovanja Unije, trebalo bi zadržati okvir za planiranje i provedbu vanjske pomoći za razdoblje između 2021. i 2027.
- (2) Cilj instrumenta pretpristupne pomoći jest pripremiti korisnike za buduće članstvo u Uniji i podupirati ih u njihovom pristupnom procesu. Stoga je nužno imati namjenski instrument pretpristupne pomoći korisnicima navedenima u Prilogu I. za razdoblje 2021.-2027. (IPA III) za potporu proširenju i pritom osigurati da su njegovi ciljevi i funkcioniranje usklađeni i komplementarni s općim ciljevima vanjskog djelovanja Unije kako su utvrđeni u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), uključujući poštovanje temeljnih prava i načela, kao i zaštitu i promicanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Taj bi instrument ujedno trebao biti komplementaran Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI) uspostavljenom Uredbom (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ SL C 110, 22.3.2019., str. 156.

⁽²⁾ SL C 86, 7.3.2019., str. 295.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 27. ožujka 2019. (SL C 108, 26.3.2021., str. 409.) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 7. rujna 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od 15. rujna 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o uspostavljanju Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II) (SL L 77, 15.3.2014., str. 11.).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1.).

- (3) Člankom 49. UEU-a predviđa se da svaka europska država koja poštuje vrijednosti poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, te se obvezuje promicati navedene vrijednosti može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost te jednakost žena i muškaraca.
- (4) Europska država koja je podnijela zahtjev za pristupanje Uniji može postati članica Unije tek kada se potvrdi da u potpunosti ispunjava kriterije za pristupanje utvrđene na sastanku Europskog vijeća u Kopenhagenu u lipnju 1993. („kriteriji iz Kopenhagena”) i pod uvjetom da Unija ima kapacitet za uključivanje nove članice. Kriteriji iz Kopenhagena odnose se na stabilnost institucija kojima se jamče demokracija, vladavina prava, ljudska prava te poštovanje i zaštita manjina, postojanje funkcionirajućeg tržišnoga gospodarstva i sposobnost nošenja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije te sposobnost preuzimanja prava, ali i obveza iz Ugovorâ, uključujući postizanje ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije.
- (5) Politika proširenja Unije strateško je ulaganje u mir, sigurnost, stabilnost i blagostanje u Europi te se njome omogućava bolji položaj Unije u rješavanju globalnih izazova. Njome se također osigurava veći broj gospodarskih i trgovinskih prilika na obostranu korist Unije i država koje žele postati članice, uz osiguravanje postupne transformacije korisnikâ. Izgledi za članstvo u Uniji imaju snažan transformacijski učinak koji uključuje pozitivne demokratske, političke, gospodarske i društvene promjene.
- (6) Proces proširenja temelji se na utvrđenim kriterijima i pravednoj i strogoj uvjetovanosti. Svaki se korisnik ocjenjuje prema vlastitim zaslugama. Namjera je da se ocjenom postignutog napretka i utvrđivanjem nedostataka korisnicima navedenima u Prilogu I. pruže poticaji i smjernice za provedbu nužnih dalekosežnih reformi. Snažna predanost da najprije rješavaju temeljna pitanja ostaje ključna za ostvarivanje izgledâ za proširenje. Pristupom prema kojem se najprije rješavaju temeljna pitanja povezuju se vladavina prava i temeljna prava s dvama drugim ključnim područjima u postupku pristupanja: gospodarskim upravljanjem, pri čemu se veća pozornost daje gospodarskom razvoju i većoj konkurentnosti, te jačanjem demokratskih institucija i reformom javne uprave. Svako od tih triju temeljnih područja ključno je za procese reformi u korisnicima navedenima u Prilogu I. i obuhvaća pitanja od najveće važnosti za stanovništvo. Napredak na putu prema pristupanju ovisi o tome da svaki podnositelj zahtjeva poštuje vrijednosti Unije i o njegovoj sposobnosti za poduzimanje i provođenje nužnih reformi kako bi se njegov politički, institucionalni, pravni, administrativni i gospodarski sustav uskladio s pravilima, normama, politikama i praksama Unije.
- (7) Dobrosusjedski odnosi i regionalna suradnja ključni su elementi procesa proširenja, a ključni su i za sigurnost i stabilnost Unije u cjelini. Važno je i konačno, uključivo i obvezujuće rješenje bilateralnih sporova.
- (8) Prihvatanje temeljnih europskih vrijednosti i predanost njima izbor je koji je ključan za sve partnere koji teže članstvu u Uniji. U skladu s time partneri bi trebali preuzeti odgovornost i u potpunosti se obvezati na europske vrijednosti, kao i na poštovanje globalnog poretka koji se temelji na pravilima i vrijednostima te odlučno provođenje potrebnih reformi u interesu svojih građana. To uključuje postupno usklađivanje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom Unije, posebno u pogledu pitanja u kojima su ugroženi važni zajednički interesi, kao što su mjere ograničavanja i suzbijanje dezinformacija i drugih hibridnih prijetnji.
- (9) Komisija je u svojoj komunikaciji od 6. veljače 2018. naslovljenoj „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom” naglasila čvrste, na zaslugama utemeljene izgleda za članstvo zapadnog Balkana u Uniji. Komisija je 5. veljače 2020. predstavila revidiranu metodologiju za pristupni proces u svojoj komunikaciji naslovljenoj „Unapređenje pristupnog procesa – Vjerodostojna perspektiva EU-a za zapadni Balkan”, koju je potvrdilo Vijeće. Komisija je predstavila i gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan za njegov dugoročniji oporavak nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19.
- (10) Unija i njezine države članice u Izjavi iz Sofije od 17. svibnja 2018. i Izjavi iz Zagreba od 6. svibnja 2020. ponovno su potvrdile svoju neupitnu potporu europskoj perspektivi zapadnog Balkana, kao i svoj angažman na svim razinama kako bi podržale političku, gospodarsku i društvenu preobrazbu regije. U Izjavi iz Zagreba Unija i njezine države članice ponovno su izrazile svoju veliku solidarnost s partnerima sa zapadnog Balkana, posebno u kontekstu krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- (11) Europsko vijeće dodijelilo je status zemlje kandidatkinje Republici Albaniji, Islandu, Crnoj Gori, Republici Sjevernoj Makedoniji, Republici Srbiji i Republici Turskoj. Europsko vijeće potvrdilo je europsku perspektivu zapadnog Balkana na temelju procesa stabilizacije i pridruživanja koji je i dalje zajednički okvir za odnose sa zapadnim Balkanom. Ne dovodeći u pitanje stajališta o statusu ili bilo koje buduće odluke Europskog vijeća ili Vijeća, one zemlje koje uživaju koristi od takve europske perspektive, a kojima nije dodijeljen status zemlje kandidatkinje, mogu se smatrati potencijalnim kandidatkinjama samo za potrebe ove Uredbe. U ožujku 2015., vlada Islanda zatražila je od Unije da je više ne smatra zemljom kandidatkinjom, no službeno nije povukla zahtjev za članstvo.
- (12) Pomoć bi se također trebala pružiti u skladu sa sporazumima koje je Unija sklopila s korisnicima navedenima u Prilogu I. Pomoć na temelju ove Uredbe trebala bi se uglavnom usmjeriti na pomoć korisnicima navedenim u Prilogu I. u jačanju demokratskih institucija i vladavine prava, reformiranju pravosuđa i javne uprave, poštovanju temeljnih prava, uključujući temeljna prava pripadnika manjina, i promicanju rodne ravnopravnosti, tolerancije, društvene uključenosti i nediskriminacije, među ostalim u odnosu na osobe u ranjivom položaju, djecu ili osobe s invaliditetom. Njome bi trebalo podupirati i razvoj socijalnog tržišnoga gospodarstva u skladu s ključnim načelima i pravima utvrđenima u europskom stupu socijalnih prava koji su 17. studenoga 2017. svečano proglasili i potpisali Europski parlament, Vijeće i Komisija⁽⁶⁾. Njome se ne bi trebala podupirati djelovanja kojima se doprinosi bilo kojem obliku segregacije ili društvene isključenosti.
- (13) Budući da su dobrosusjedski odnosi i regionalna suradnja osnovne sastavnice procesa proširenja, u okviru pomoći također bi trebalo nastaviti podupirati napore korisnika navedenih u Prilogu I. za unaprjeđenje regionalne, makroregionalne i prekogranične suradnje te teritorijalnog razvoja, među ostalim i provedbom makroregionalnih strategija Unije. Tim programima trebalo bi se dodatno doprinijeti velikoj vidljivosti pomoći u Uniji i u korisnicima navedenima u Prilogu I. Pomoć na temelju ove Uredbe također bi trebala osnaživati gospodarski i društveni razvoj i gospodarsko upravljanje korisnikâ, poticati gospodarsku integraciju u jedinstveno tržište Unije, uključujući carinsku suradnju, promicati otvorenu i poštenu trgovinu koja je temelj za pametan, održiv i uključiv plan rasta, među ostalim i provedbom politika regionalnog razvoja i kohezije, politika poljoprivrednog i ruralnog razvoja, socijalnih politika i politika zapošljavanja, uključujući mobilnost radne snage, te razvojem digitalnoga gospodarstva i društva, kao i poboljšati inovacije i istraživanja, također u kontekstu vodeće inicijative Digitalna agenda za zapadni Balkan iz 2018.
- (14) Djelovanjima u okviru instrumenta IPA III trebalo bi podupirati pomirenje, izgradnju mira i sprečavanje sukoba s pomoću napora u posredovanju, mjera za izgradnju povjerenja te procese kojima se promiču pravda, utvrđivanje istine, odštete i jamstva neponavljanja.
- (15) Pomoć na temelju ove Uredbe trebala bi se upotrebljavati za jačanje zdravstvene sigurnosti i pripravnosti za izvanredna stanja u području javnog zdravstva te za rješavanje pitanja, uz komplementarnost s drugim instrumentima Unije, snažnog gospodarskog šoka uzrokovanog izbijanjem bolesti COVID-19, kao i za ublažavanje njegovih teških socioekonomskih posljedica, mobiliziranjem resursa za ubrzanje gospodarskog oporavka regije.
- (16) Poseban naglasak trebalo bi staviti na stvaranje dodatnih mogućnosti za mlade, uključujući za mlade stručnjake, istodobno osiguravajući da se takvim mogućnostima doprinosi socioekonomskom razvoju korisnika navedenih u Prilogu I. Cilj pomoći na temelju ove Uredbe također bi trebao biti rješavanje pitanja odljeva mozgova.
- (17) Korisnici navedeni u Prilogu I. i Unija trebali bi primjereno obavješćivati o Unijinim naporima da se financiranjem u okviru instrumenta IPA III podupire napredak reformi u tim korisnicima. Unija bi u vezi s time trebala povećati napore u području komunikacije i kampanja kako bi se osigurala vidljivost financiranja u okviru instrumenta IPA III.
- (18) Unija bi na temelju iskustava svojih država članica trebala pružiti potporu tranziciji u svrhu pristupanja korisnika navedenih u Prilogu I. Takva bi se suradnja trebala osobito usmjeriti na razmjenu iskustava koje su države članice stekle tijekom vlastitih procesa reformi.

⁽⁶⁾ SL C 428, 13.12.2017., str. 10.

- (19) Jačanje vladavine prava, uključujući neovisnost pravosuđa, borbu protiv korupcije, pranja novca i organiziranog kriminala, te transparentnost, dobro upravljanje na svim razinama i reforma javne uprave, među ostalim u područjima javne nabave, tržišnog natjecanja i državne potpore, ostaju ključni izazovi, a neophodni su kako bi se korisnici približili Uniji i pripremili da u potpunosti preuzmu obveze koje proizlaze iz članstva u Uniji. S obzirom na dugoročniju narav reformi koje se provode u tim područjima i na potrebu za ostvarivanjem rezultata, financijskom pomoći na temelju ove Uredbe trebalo bi što prije pristupiti rješavanju tih pitanja.
- (20) U skladu s načelom participativne demokracije, Komisija bi u svakom korisniku navedenom u Prilogu I. trebala poticati jačanje parlamentarnih kapaciteta, parlamentarni nadzor, demokratske postupke i pravednu zastupljenost.
- (21) Pojačana strateška i operativna suradnja u području sigurnosti između Unije i korisnika navedenih u Prilogu I. ključna je za djelotvorno i učinkovito suprotstavljanje sigurnosnim i terorističkim prijetnjama te prijetnjama koje predstavlja organizirani kriminal.
- (22) Suradnja u području migracija na međunarodnoj i regionalnoj razini, uključujući daljnju konsolidaciju kapaciteta za upravljanje granicama i migracijama, osiguravanje pristupa međunarodnoj zaštiti, razmjenu relevantnih informacija, jačanje nadzora državne granice i napora za suzbijanje nezakonitih migracija, rješavanje pitanja prisilnog raseljavanja te borbu protiv trgovine ljudima i krijumčarenja ljudi, važan je aspekt suradnje između Unije i korisnika navedenih u Prilogu I.
- (23) Komunikacijske kapacitete korisnika navedenih u Prilogu I. trebalo bi poboljšati kako bi se osigurala javna potpora te razumijevanje vrijednosti Unije te koristi i obveza potencijalnog članstva u Uniji, uz istodobno rješavanje pitanja dezinformacija.
- (24) Nužno je da Unija predvodi tranziciju koja vodi k zdravom planetu i povezanijem svijetu. Europski zeleni plan kako je naveden u Komunikaciji Komisije od 11. prosinca 2019. pruža obnovljenu obvezu i novi strateški okvir za postizanje tog globalnog cilja. Unija bi trebala iskoristiti svoj utjecaj, stručnost i financijsku pomoć kako bi potaknula korisnike navedene u Prilogu I. da joj se pridruže na putu održivosti. Ovom bi se Uredbom stoga trebao promicati zeleni program jačanjem zaštite okoliša, doprinosenjem ublažavanju klimatskih promjena i povećanju otpornosti na njih te ubrzanjem prelaska na niskougljično gospodarstvo.
- (25) Korisnici navedeni u Prilogu I. trebaju se bolje pripremiti za rješavanje globalnih izazova kao što su održivi razvoj i klimatske promjene te se uskladiti s naporima Unije u rješavanju tih pitanja. Odražavajući važnost rješavanja pitanja klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama ⁽⁷⁾ i ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, instrument IPA III trebao bi doprinijeti uključivanju djelovanja u području klime i ostvarenju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni potpori klimatskim ciljevima te ambicije da se 7,5 % proračuna odnosi na rashode u području bioraznolikosti u 2024. te 10 % u 2026. i 2027., uzimajući pritom u obzir postojeća preklapanja između ciljeva u području klime i bioraznolikosti. Očekuje se da će se za djelovanja u okviru instrumenta IPA III namijenjena klimatskim ciljevima izdvojiti 18 % ukupne financijske omotnice instrumenta IPA III, a cilj je da se do 2027. taj postotak poveća na 20 %. Relevantna djelovanja trebaju se utvrditi tijekom izrade i provedbe instrumenta IPA III, a ukupni doprinos iz instrumenta IPA III trebalo bi razmotriti u okviru relevantnih postupaka evaluacija i preispitivanja.
- (26) Djelovanjima u okviru instrumenta IPA III trebalo bi poduprijeti provedbu Programa održivog razvoja do 2030. Ujedinjenih naroda donesenog u rujnu 2015., kao univerzalnog programa kojemu su Unija i njegove države članice u potpunosti predani i koji su podržali svi korisnici navedeni u Prilogu I. Kako bi se postigli ti ciljevi, uz djelovanja u sklopu kojih je klima jedan od glavnih ciljeva, djelovanjima u okviru instrumenta IPA III trebalo bi, kad god je to moguće, ciljeve u pogledu održivosti okoliša i klimatskih promjena uključivati u sve sektore, pri čemu se posebna pozornost posvećuje zaštiti okoliša i borbi protiv prekograničnog onečišćenja, te bi trebalo provoditi zeleni rast u nacionalnim i lokalnim strategijama, među ostalim promicanjem kriterija održivosti u javnoj nabavi. Djelovanja u okviru instrumenta IPA III trebala bi biti u skladu s načelom „nenanošenja štete” i ta bi djelovanja, u mjeri u kojoj je to moguće, trebala biti u skladu s taksonomijom Unije, posebice kako bi se osigurala održivost ulaganja na zapadnom Balkanu i u Turskoj.

(7) SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

- (27) Provedba ove Uredbe trebala bi se voditi načelima rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena i djevojčica te bi se njome trebalo nastojati zaštititi i promicati prava žena i djevojčica u skladu s akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost i relevantnim zaključcima Vijeća i međunarodnim konvencijama, među ostalim zaključcima Vijeća o ženama, miru i sigurnosti od 10. prosinca 2018. Jačanjem rodne ravnopravnosti i osnaživanjem žena i djevojčica u vanjskom djelovanju Unije te povećanjem napora za postizanje minimalnih standarda uspješnosti navedenih u akcijskim planovima EU-a za rodnu ravnopravnost trebalo bi ostvariti rodno osjetljiv i transformativan pristup u suradnji između Unije i korisnika navedenih u Prilogu I. Rodna ravnopravnost trebala bi se odražavati i zauzimati središnje mjesto u provedbi ove Uredbe.
- (28) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za cjelokupno trajanje instrumenta IPA III, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ⁽⁸⁾, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (29) Komisija i države članice trebale bi osigurati usklađenost, koherentnost, dosljednost i komplementarnost svoje pomoći, prije svega redovitim savjetovanjima i čestim razmjenama informacija tijekom različitih faza ciklusa pružanja pomoći, među ostalim i na lokalnoj razini. Također bi trebalo poduzeti korake potrebne za osiguravanje bolje koordinacije i komplementarnosti s drugim donatorima, među ostalim putem redovitih savjetovanja. Komisija bi trebala osigurati provedbu savjetovanja s relevantnim dionicima u korisnicima navedenim u Prilogu I., uključujući, prema potrebi, organizacije civilnog društva te lokalna i regionalna tijela, te osigurati da im se pruža pravodoban pristup relevantnim informacijama kako bi mogli imati značajnu ulogu tijekom osmišljavanja i provedbe programâ i relevantnih procesa praćenja. Trebalo bi ojačati ulogu civilnog društva u programima koje provode tijela vlasti, kao i njegovu ulogu izravnog korisnika pomoći Unije. Jednako tako, Unijinom pomoći trebalo bi podupirati i borbe za ljudska prava.
- (30) Prioriteti djelovanja usmjerenih na postizanje ciljeva u relevantnim područjima politika koji se podupiru na temelju ove Uredbe trebali bi biti utvrđeni u programskom okviru koji je za razdoblje trajanja višegodišnjeg financijskog okvira Unije za razdoblje 2021.-2027. („programski okvir instrumenta IPA”) uspostavila Komisija. Programski okvir instrumenta IPA trebalo bi uspostaviti u partnerstvu s korisnicima navedenima u Prilogu I. u skladu s općim okvirom i načelima politike te s općim i specifičnim ciljevima utvrđenima ovom Uredbom, te bi trebalo uzeti u obzir relevantne nacionalne strategije. U programskom okviru instrumenta IPA trebalo bi odrediti područja kojima treba pružiti potporu u okviru pomoći i utvrditi indikativnu dodjelu sredstava za svako područje potpore, uključujući procjenu rashoda povezanih s klimom.
- (31) U zajedničkom je interesu Unije i korisnikâ navedenih u Prilogu I. unaprijediti napore tih korisnika za reformu njihovih političkih, pravnih i gospodarskih sustava s ciljem članstva u Uniji. Pomoć bi se trebala temeljiti na pristupu utemeljenom na uspješnosti i na načelu pravedne podjele, čime se osigurava napredak u svim korisnicima navedenima u Prilogu I. Pomoć bi trebala biti ciljana i prilagođena njihovim specifičnim situacijama, uzimajući u obzir sve daljnje napore potrebne za postizanje ciljeva ove Uredbe. Potrebe i kapaciteti korisnika navedenih u Prilogu I. trebali bi se uzeti u obzir u skladu s načelom pravedne podjele kako bi se izbjegla nerazmjerno niska razina pomoći u usporedbi s drugim korisnicima. Pomoć na temelju ove Uredbe trebala bi se razlikovati po opsegu i intenzitetu s obzirom na uspješnost korisnika navedenih u Prilogu I., posebno u pogledu njihove predanosti i napretka u provedbi reformi, osobito u području vladavine prava i temeljnih prava, demokratskih institucija i reforme javne uprave, gospodarskog razvoja i konkurentnosti.
- (32) Ako relevantni pokazatelji pokažu znatnu regresiju ili stalni izostanak napretka korisnika navedenog u Prilogu I. u područjima obuhvaćenima pristupom prema kojem se najprije rješavaju temeljna pitanja, opseg i intenzitet pomoći trebalo bi u skladu s time prilagoditi, ne dovodeći u pitanje ovlasti Vijeća da donese mjere ograničavanja slijedom odluke o prekidu ili djelomičnom ili potpunom smanjenju gospodarskih i financijskih odnosa s jednom ili više trećih zemalja u skladu s člankom 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i ne dovodeći u pitanje ovlast Komisije da suspendira plaćanja ili provedbu sporazumâ o financiranju u skladu s Uredbom (EU, Euratom)

⁽⁸⁾ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.

2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾ („Financijska uredba“). Dužnu pažnju trebalo bi posvetiti razmatranju poštuju li korisnici načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava.

- (33) Komisija bi svake godine trebala ocijeniti provedbu programskog okvira instrumenta IPA i opisati kako su pristup utemeljen na uspješnosti i načelo pravedne podjele provedeni. Ta ocjena također bi trebala uključivati trenutačno stanje o razini financiranja za svaki cilj kao i za svakog korisnika navedenog u Prilogu I. Njome bi se Odboru uspostavljenom ovom Uredbom usto trebalo omogućiti da ima pristup odgovarajućim informacijama i pruži pomoć Komisiji.
- (34) Komisija bi trebala osigurati postojanje jasnih mehanizama praćenja i evaluacije kako bi se omogućila djelotvorna odgovornost i transparentnost u izvršenju proračuna Unije te kako bi se osigurala djelotvorna procjena napretka u ostvarivanju ciljeva ove Uredbe. Kad god je to moguće i primjereno, trebalo bi pratiti i evaluirati rezultate djelovanja Unije na temelju unaprijed definiranih, transparentnih i mjerljivih pokazatelja specifičnih za pojedine zemlje i prilagođenih posebnostima i ciljevima instrumenta IPA III.
- (35) Prijelaz sa sustava u kojem Komisija izravno upravlja pretpristupnim fondovima na sustav u kojem njima neizravno upravljaju korisnici trebao bi biti postupan i u skladu s pojedinačnim kapacitetima navedenih korisnika, uzimajući u obzir i načelo dobrog upravljanja. Komisija bi trebala poduzimati odgovarajuće nadzorne mjere kako bi osigurala zaštitu financijskih interesa Unije i, prema potrebi, moći poništiti taj prijelaz. U okviru pomoći i dalje bi se trebalo služiti strukturama i instrumentima koji su se pokazali korisnima u pretpristupnom procesu.
- (36) Unija bi trebala nastojati iskoristiti dostupne resurse na najučinkovitiji način kako bi učinak njezina vanjskog djelovanja bio optimalan. To bi trebalo postići koherentnošću, dosljednošću i komplementarnošću s instrumentima Unije za financiranje vanjskog djelovanja te sinergijama s drugim politikama i programima Unije kao što su Okvirni program za istraživanje i razvoj Obzor Europa uspostavljen Uredbom (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾, Erasmus+ uspostavljen Uredbom (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹¹⁾, program Kreativna Europa uspostavljen Uredbom (EU) 2021/818 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾, europski zeleni plan, Fond za pravednu tranziciju uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾ i Instrument za povezivanje Europe uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾, uključujući, prema potrebi, koherentnost i komplementarnost s makrofinancijskom pomoći.
- (37) Kako bi se maksimalno povećao učinak kombiniranih intervencija za postizanje zajedničkog cilja, instrumentom IPA III trebalo bi se moći doprinositi djelovanjima u okviru drugih programa, sve dok se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi.
- (38) Sredstva Unije u okviru instrumenta IPA III trebala bi se upotrebljavati za financiranje djelovanja u okviru međunarodne dimenzije programa Erasmus+, čija bi se provedba trebala provesti u skladu s Uredbom (EU) 2021/817.

⁽⁹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uređaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021., str. 1.).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Unije za obrazovanje i osposobljavanje, mlade i sport Erasmus+ te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 (SL L 189, 28.5.2021., str. 1.).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2021/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Kreativna Europa (2021.–2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1295/2013 (SL L 189, 28.5.2021., str. 34.).

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uređaba (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 (SL L 249, 14.7.2021., str. 38.).

- (39) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se posebice određuje postupak utvrđivanja i izvršavanja proračuna s pomoću bespovratnih sredstava, nagrada, nabave, neizravnog upravljanja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (40) Budući da je poštovanje demokracije, ljudskih prava i vladavine prava ključno za dobro financijsko upravljanje i djelotvorno financiranje sredstvima Unije, kako je navedeno u Financijskoj uredbi, pomoć bi se mogla suspendirati u slučaju da korisnik naveden u Prilogu I. narušava demokraciju, ljudska prava ili vladavinu prava.
- (41) Vrste financiranja i načine izvršenja na temelju ove Uredbe trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i rezultate, uzimajući u obzir posebice troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. To bi trebalo uključivati razmatranje uporabe jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (42) Unija bi i nadalje trebala primjenjivati zajednička pravila za provedbu svog vanjskog djelovanja. Pravila i postupci za provedbu instrumenata Unije za financiranje vanjskog djelovanja utvrđeni su u Uredbi (EU) 2021/947. Trebalo bi utvrditi dodatne detaljne odredbe za posebne situacije, prije svega u područjima politika koji se odnose na prekograničnu suradnju, poljoprivredu i ruralni razvoj.
- (43) Vanjska djelovanja često se provode u vrlo nestabilnom okružju koje zahtijeva stalnu i brzu prilagodbu novim potrebama partnera Unije i globalnim izazovima kao što su ljudska prava, demokracija i dobro upravljanje, sigurnost i stabilnost, klimatske promjene, okoliš, nezakonite migracije i prisilno raseljavanje te njihovi temeljni uzroci. Stoga, da bi se postigla ravnoteža između načela predvidljivosti i potrebe za brzim reagiranjem na nove potrebe, nužno je omogućiti prilagođavanje financijskog izvršenja programâ. Kako bi Unija bila spremnija odgovoriti na nepredviđene potrebe, istodobno poštujući načelo godišnjeg određivanja proračuna Unije, ovom Uredbom trebalo bi zadržati fleksibilnost koja je u okviru Financijske uredbe dopuštena za druge politike, odnosno prijenosa i ponovne raspodjele sredstava za koja su preuzete obveze, poštujući ciljeve utvrđene u ovoj Uredbi. Time bi se osigurala učinkovita upotreba sredstava Unije za građane Unije i korisnike navedene u Prilogu I. te bi se ujedno maksimalno povećala sredstva Unije dostupna za intervencije u okviru Unijina vanjskog djelovanja.
- (44) Novi Europski fond za održivi razvoj plus (EFOR+) uspostavljen Uredbom (EU) 2021/947, koji se nadovezuje na svojeg prethodnika, trebao bi tvoriti integrirani financijski paket kojim se diljem svijeta, među ostalim i korisnicima navedenima u Prilogu I., osigurava kapacitet financiranja u obliku bespovratnih sredstava, proračunskih jamstava i drugih financijskih instrumenata. Upravljanje operacijama fonda EFOR+ koje se odnose na zapadni Balkan i provode na temelju ove Uredbe trebalo bi biti povjereno Okviru za ulaganja na zapadnom Balkanu. Upravljački odbor Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu trenutačno uključuje korisnike sa zapadnog Balkana navedene u Prilogu I., doprinositelje Europskom zajedničkom fondu za zapadni Balkan, relevantne financijske institucije i relevantne regionalne organizacije, ovisno o slučaju. Poseban strateški odbor za operacije fonda EFOR+ koje se odnose na zapadni Balkan trebao bi i dalje biti uključiv.
- (45) Jamstvom za vanjsko djelovanje uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/947 trebalo bi poduprijeti operacije fonda EFOR+, a instrument IPA III trebao bi doprinijeti u pogledu izdvajanja rezervacija za operacije u korist korisnika navedenih u Prilogu I., uključujući izdvajanje rezervacija i obveze koje proizlaze iz zajmova za makrofinancijsku pomoć.
- (46) Važno je osigurati da se programi prekogranične suradnje provode u skladu s okvirom utvrđenim u programima vanjskog djelovanja i u Uredbi (EU) 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁵⁾. U ovoj Uredbi trebalo bi utvrditi posebne odredbe o sufinanciranju.

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja (Interreg)” koji se podupire iz Europskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata za financiranje vanjskog djelovanja (SL L 231, 30.6.2021., str. 94.).

- (47) Godišnji ili višegodišnji akcijski planovi i mjere iz ove Uredbe predstavljaju programe rada na temelju Financijske uredbe. Godišnji ili višegodišnji akcijski planovi sastoje se od skupa mjera objedinjenih u jedan dokument.
- (48) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (EZ, Euratom) br. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ i (EU) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁰⁾. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava. Korisnici navedeni u Prilogu I. također bi trebali bez odgode izvješćivati Komisiju o nepravilnostima, uključujući prijevare, koje su bile predmet prvog upravnog ili sudskog nalaza te je obavješćivati o tijeku upravnih i pravnih postupaka. S ciljem usklađivanja s dobrom praksom u državama članicama, te bi se prijave trebale dostavljati elektroničkim putem s pomoću Sustava za upravljanje nepravilnostima koji je uspostavila Komisija.
- (49) Pomoć na temelju ove Uredbe trebala bi se provoditi na transparentan, odgovoran i depolitiziran način. Komisija bi to trebala pomno pratiti, među ostalim na lokalnoj razini.
- (50) U okviru komunikacije potiče se demokratska rasprava, jača institucionalna kontrola i nadzor nad financiranjem sredstvima Unije te doprinosi jačanju vjerodostojnosti Unije. Unija i korisnici financiranja sredstvima Unije trebali bi povećati vidljivost djelovanja Unije i na odgovarajući način komunicirati o dodanoj vrijednosti potpore Unije. U tom pogledu, u skladu s Financijskom uredbom, sporazumi sklopljeni s primateljima financiranja sredstvima Unije trebali bi sadržavati obveze kojima se osigurava odgovarajuća vidljivost, a Komisija bi trebala odgovarajuće i pravodobno djelovati kada se te obveze ne ispune.
- (51) Kako bi se u obzir uzele promjene okvira politike proširenja ili znatnije promjene u korisnicima navedenima u Prilogu I., Komisiji bi trebalo delegirati ovlasti za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a radi prilagodbe i ažuriranja tematskih prioriteta za pomoć navedenih u Prilozima II. i III. te radi donošenja delegiranog akta kako bi se ova Uredba dopunila utvrđivanjem određenih specifičnih ciljeva i tematskih prioriteta za pomoć. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽²¹⁾ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁽¹⁷⁾ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁽¹⁹⁾ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO“) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁽²¹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (52) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, osobito u pogledu posebnih uvjeta i struktura za neizravno upravljanje s korisnicima navedenima u Prilogu I. i provedbe pomoći za ruralni razvoj, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾. Pri uspostavi jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe u obzir bi se trebala uzeti iskustva stečena u upravljanju i provedbi prethodne pretpristupne pomoći. Te bi jedinstvene uvjete trebalo izmijeniti ako to zahtijeva razvoj događaja.
- (53) Odbor osnovan na temelju ove Uredbe trebao bi biti nadležan i za pravne akte i obveze na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1085/2006 ⁽²³⁾ i Uredbe (EU) br. 231/2014 te za provedbu članka 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 389/2006 ⁽²⁴⁾.
- (54) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (55) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i omogućila provedba od početka višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu te bi se trebala primjenjivati s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja Instrument pretpristupne pomoći („instrument IPA III“) za razdoblje višegodišnjeg financijskog okvira 2021.–2027. („VFO za razdoblje 2021.–2027.“).

Njome se određuju ciljevi instrumenta IPA III, proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici pomoći Unije i pravila za pružanje te pomoći.

Članak 2.

Definicija

Za potrebe ove Uredbe „prekogranična suradnja“ znači suradnja između:

- (a) država članica i korisnika navedenih u Prilogu I. ovoj Uredbi kako je navedeno u članku 3. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) 2021/1059;
- (b) dvaju ili više korisnika navedenih u Prilogu I. ovoj Uredbi; ili

⁽²²⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽²³⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. o uspostavljanju Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), (SL L 210, 31.7.2006., str. 82.).

⁽²⁴⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2667/2000 o Europskoj agenciji za obnovu (SL L 65, 7.3.2006., str. 5.).

(c) korisnika navedenih u Prilogu I. ovoj Uredbi i zemalja i područja navedenih u Prilogu I. Uredbi (EU) 2021/947.

Članak 3.

Ciljevi instrumenta IPA III

1. Opći je cilj instrumenta IPA III podupirati korisnike navedene u Prilogu I. pri donošenju i provedbi političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, socijalnih i gospodarskih reformi potrebnih da bi ti korisnici poštovali vrijednosti Unije i postupno se uskladili s pravilima, normama, politikama i praksama (pravnom stečevinom) Unije u svrhu budućeg članstva u Uniji, čime se doprinosi obostranoj stabilnosti, sigurnosti i prosperitetu.

2. Instrument IPA III ima sljedeće specifične ciljeve:

- (a) jačanje vladavine prava, demokracije, poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, među ostalim promicanjem neovisnog pravosuđa, pojačane sigurnosti i borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, poštovanja međunarodnog prava, slobode medija i akademske slobode te poticajnog okružja za civilno društvo, promicanje nediskriminacije i tolerancije, osiguranje poštovanja prava pripadnika manjina i promicanje rodne ravnopravnosti te poboljšanje upravljanja migracijama, uključujući upravljanje granicama i rješavanje pitanja nezakonitih migracija, kao i pitanja prisilnog raseljavanja;
- (b) jačanje djelotvornosti javne uprave i podupiranje transparentnosti, strukturnih reformi i dobrog upravljanja na svim razinama, među ostalim i u područjima javne nabave i državnih potpora;
- (c) oblikovanje pravila, normi, politika i praksi korisnika navedenih u Prilogu I. u skladu s onima u Uniji i jačanje regionalne suradnje, pomirenja i dobrosusjedskih odnosa, kao i međuljudskih kontakata i strateške komunikacije;
- (d) jačanje gospodarskog i socijalnog razvoja i kohezije uz posvećivanje posebne pažnje mladima, među ostalim kvalitetnim obrazovanjem i politikama zapošljavanja, podupiranjem ulaganja i razvoja privatnog sektora, s naglaskom na malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi), kao i na poljoprivredi i ruralnom razvoju;
- (e) jačanje zaštite okoliša, povećanje otpornosti na klimatske promjene, ubrzanje prijelaza na niskougljično gospodarstvo, razvoj digitalnoga gospodarstva i društva te jačanje održive povezivosti u svim njezinim dimenzijama;
- (f) podupiranje teritorijalne kohezije i prekogranične suradnje preko kopnenih i morskih granica, uključujući transnacionalnu i međuregionalnu suradnju.

3. U skladu sa specifičnim ciljevima pomoć se može, prema potrebi, namijeniti za sljedeće tematske prioritete:

- (a) ranu uspostavu i promicanje pravilnog funkcioniranja institucija, nužnog za osiguravanje vladavine prava i dodatno konsolidiranje demokratskih institucija;
- (b) jačanje kapaciteta za suočavanje s migracijskim izazovima na regionalnoj i međunarodnoj razini;
- (c) jačanje kapaciteta za strateške komunikacije, uključujući obavješćivanje javnosti o potrebnim reformama za ispunjavanje kriterija Unije za članstvo;
- (d) jačanje dobrog upravljanja i reformu javne uprave u skladu s načelima javne uprave;
- (e) jačanje fiskalnog i gospodarskog upravljanja;
- (f) jačanje svih aspekata dobrosusjedskih odnosa, regionalne stabilnosti i uzajamne suradnje;
- (g) jačanje kapaciteta Unije i njezinih partnera za sprečavanje sukoba, izgradnju mira te odgovaranje na potrebe prije i poslije krize;
- (h) jačanje kapaciteta, neovisnosti i pluralizma organizacija civilnog društva;
- (i) promicanje usklađivanja korisničkih pravila, normi, politika i prakse partnerskih zemalja s onima u Uniji;

- (j) promicanje rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena i djevojčica;
- (k) poboljšanje pristupa obrazovanju, osposobljavanju i cjeloživotnom učenju na svim razinama i njihove kvalitete te pružanje potpore kulturnom i kreativnom sektoru i sportu;
- (l) poticanje otvaranja kvalitetnih radnih mjesta i pristupa tržištu rada;
- (m) promicanje socijalne zaštite i uključenosti te borbu protiv siromaštva;
- (n) promicanje pametnog, održivog, uključivog i sigurnog prometa, uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža te jačanje energetske sigurnosti i diversifikacije;
- (o) poboljšanje okruženja privatnog sektora i konkurentnosti poduzeća, osobito MSP-ova;
- (p) poboljšanje pristupa digitalnim tehnologijama i uslugama te jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija;
- (q) doprinos sigurnosti i zaštiti opskrbe hranom i vodom;
- (r) zaštitu okoliša i poboljšanje kvalitete okoliša;
- (s) suradnju s korisnicima navedenima u Prilogu I. u području miroljubive uporabe nuklearne energije u područjima zdravlja, poljoprivrede i sigurnosti hrane;
- (t) povećanje sposobnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora i sektora ribarstva da se nose s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama.

4. S ciljem promicanja dobrosusjedskih odnosa, poticanja integracije Unije i promicanja društveno-gospodarskog razvoja, pomoć za prekograničnu suradnju među korisnicima iz Priloga I. može se, prema potrebi, namijeniti za sljedeće tematske prioritete:

- (a) promicanje prekograničnog zapošljavanja, mobilnosti radne snage te socijalne i kulturne uključenosti;
- (b) zaštitu okoliša i promicanje prilagodbe na klimatske promjene, ublažavanje klimatskih promjena te prevenciju rizika i upravljanje rizikom;
- (c) promicanje održivog prometa i poboljšanje javnih infrastruktura;
- (d) promicanje digitalnog gospodarstva i društva;
- (e) poticanje turizma te očuvanje i promicanje kulturne i prirodne baštine;
- (f) ulaganje u mlade, sport, obrazovanje i vještine;
- (g) promicanje lokalnog i regionalnog upravljanja;
- (h) promicanje prekograničnih inicijativa za poticanje pomirenja i tranzicijskog pravosuđa;
- (i) jačanje konkurentnosti, poslovnog okruženja te razvoja MSP-ova, trgovine i ulaganja;
- (j) jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja, inovacija i digitalnih tehnologija.

5. Tematski prioritete za pružanje pomoći prema potrebama i kapacitetima korisnika navedenih u Prilogu I. dodatno su utvrđeni u Prilogu II. Tematski prioritete za prekograničnu suradnju među korisnicima navedenima u Prilogu I. dodatno su utvrđeni u Prilogu III. Svakim se od tih tematskih prioriteta može doprinijeti postizanju više od jednog specifičnog cilja.

6. Komisija je prije donošenja programskog okvira instrumenta IPA ovlaštena donijeti delegirani akt u skladu s člancima 14. i 15. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem određenih specifičnih ciljeva i tematskih prioriteta za pomoć u vezi s pitanjima iz stavka 3., točaka od (a) do (m) i točke (r) te stavka 4. točaka od (a) do (j) ovog članka.

Članak 4.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu instrumenta IPA III za razdoblje 2021.-2027. utvrđuje se na 14 162 000 000 EUR u tekućim cijenama.
2. Iznos iz stavka 1. ovog članka može se upotrijebiti za financiranje mjera potpore za provedbu instrumenta IPA III, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući poslovne sustave informacijske tehnologije, u skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2021/947.

Članak 5.

Odredbe primjenjive na različite programe

1. U provedbi ove Uredbe osiguravaju se usklađenost, sinergija i komplementarnost s drugim područjima vanjskog djelovanja Unije i s drugim relevantnim politikama i programima Unije te usklađenost politika za razvoj.
2. Uredba (EU) 2021/947 primjenjuje se na aktivnosti koje se provode na temelju ove Uredbe ako se na to upućuje u ovoj Uredbi.
3. Instrumentom IPA III doprinose se sredstva za potporu djelovanja koje se provode i kojima se upravlja u skladu s Uredbom (EU) 2021/817. Uredba (EU) 2021/817 primjenjuje se na upotrebu tih sredstava. U tu svrhu doprinos instrumenta IPA III uključuje se u jedinstveni programski dokument iz članka 13. stavka 6. Uredbe (EU) 2021/947 i donosi u skladu s postupcima utvrđenima u toj uredbi. Taj programski dokument sadržava okvirni minimalni iznos koji treba dodijeliti za djelovanja uspostavljena na temelju Uredbe (EU) 2021/817.
4. Pomoć na temelju ove Uredbe može se pružiti vrstama djelovanja predviđenima u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda čiji su specifični ciljevi i područje primjene potpore utvrđeni u Uredbi (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁵⁾, Europskog socijalnog fonda plus uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁶⁾ i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj koji treba uspostaviti uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.
5. Europski fond za regionalni razvoj doprinosi programima ili mjerama utvrđenima za prekograničnu suradnju između korisnika navedenih u Prilogu I. i jedne ili više država članica. Te programe i mjere donosi Komisija u skladu s člankom 17. stavkom 3. ove Uredbe. Iznos doprinosa iz sredstava u okviru instrumenta IPA III dodijeljenih prekograničnoj suradnji („IPA III-CBC”), kako je navedeno u članku 10. stavku 3. Uredbe (EU) 2021/1059, određuje se u skladu s tim člankom. Programima IPA III-CBC upravlja se u skladu s Uredbom (EU) 2021/1059.

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1058. Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (SL L 231, 30.6.2021., str. 60.).

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231 30.6.2021., str. 21.).

6. Instrumentom IPA III može se doprinostiti programima ili mjerama transnacionalne i međuregionalne suradnje koji su uspostavljeni i koji se provode na temelju Uredbe (EU) 2021/1059, uzimajući u obzir, ako je to primjenjivo, makroregionalne strategije ili strategije morskih bazena, te u kojima sudjeluju korisnici navedeni u Prilogu I. ovoj Uredbi.

Ako se program ili mjera transnacionalne i međuregionalne suradnje podupire i iz NDICI-ja, prefinansiranje se isplaćuje u skladu s člankom 22. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/947.

7. Prema potrebi, drugim programima Unije može se doprinostiti djelovanjima uspostavljenima na temelju ove Uredbe u skladu s člankom 9., uz uvjet da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Ovom Uredbom može se doprinijeti i mjerama uspostavljenima u okviru drugih programa Unije, uz uvjet da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. U takvim slučajevima u programu rada koji obuhvaća ta djelovanja utvrđuje se koji se skup pravila primjenjuje.

8. Kako bi se osigurala koherentnost i djelotvornost financiranja sredstvima Unije ili potaknula regionalna suradnja, Komisija može, ako je to propisno opravdano, odlučiti proširiti prihvatljivost akcijskih planova i mjera iz članka 9. stavka 1. na zemlje, područja ili regije koji inače ne bi bili prihvatljivi za financiranje na temelju članka 3. stavka 1., pod uvjetom da su planovi ili mjere koje je potrebno provoditi globalne, regionalne ili prekogranične prirode.

POGLAVLJE II.

Strateško planiranje

Članak 6.

Okvir politike i opća načela

1. Okvir politike proširenja koji utvrđuju Europsko vijeće i Vijeće, sporazumi kojima se utvrđuju pravno obvezujući odnosi s korisnicima navedenima u Prilogu I. kao i rezolucije Europskog parlamenta, komunikacije Komisije i zajedničke komunikacije Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku čine opći okvir politike za provedbu ove Uredbe. Komisija osigurava koherentnost između pomoći na temelju ove Uredbe i okvira politike proširenja.

2. U svrhu ostvarenja specifičnih ciljeva iz članka 3. stavka 2. programi i djelovanja u okviru instrumenta IPA III obuhvaćaju sljedeće horizontalne prioritete: klimatske promjene, zaštitu okoliša, ljudska prava i rodnu ravnopravnost, radi promicanja integriranih djelovanja kojima se ostvaruju dodatne koristi i na koherentan način postižu višestruki ciljevi. Ako je to primjenjivo, programima i djelovanjima uzima se u obzir međupovezanost ciljeva održivog razvoja, uključujući ciljeve promicanja miroljubivih i uključivih društava te smanjenja siromaštva.

3. Komisija, u suradnji s državama članicama, doprinosi provedbi obveza Unije usmjerenih na veću transparentnost i odgovornost u pružanju pomoći, među ostalim omogućivanjem pristupa informacijama o opsegu pomoći i njezinoj dodjeli putem internetskih baza podataka, i osigurava da su podaci usporedivi, da im se može jednostavno pristupiti te da ih se može jednostavno razmjenjivati i objavljivati.

4. Komisija i države članice surađuju u osiguravanju koherentnosti i nastoje izbjeći udvostručivanje pomoći koja se pruža na temelju ove Uredbe i drugih vrsta pomoći koje pružaju Unija, države članice i Grupa Europske investicijske banke, u skladu s utvrđenim načelima za jačanje operativne koordinacije u području vanjske pomoći, među ostalim poboljšanom koordinacijom s državama članicama na lokalnoj razini i usklađivanjem politika i postupaka, posebno s međunarodnim načelima o djelotvornosti razvojne pomoći. Takva koordinacija uključuje redovita i pravodobna savjetovanja, česte razmjene informacija tijekom različitih faza ciklusa pomoći i uključive sastanke čiji je cilj koordiniranje pomoći, među ostalim na lokalnoj razini, te je ključni element u postupcima izrade programa na razini Unije i država članica.

5. U skladu s načelom uključivog partnerstva, ako je to primjereno, Komisija osigurava provedbu savjetovanja s relevantnim dionicima korisnika navedenih u Prilogu I., uključujući, prema potrebi, organizacije civilnog društva te lokalna i regionalna tijela, i osigurava im pravodoban pristup relevantnim informacijama kako bi mogli imati značajnu ulogu tijekom osmišljavanja i provedbe programa i procesa praćenja u vezi s njima. Komisija potiče koordinaciju među relevantnim dionicima.

Jačaju se kapaciteti organizacija civilnog društva, uključujući, prema potrebi, njihove kapacitete kao neposrednih korisnika pomoći.

6. Komisija u dogovoru s državama članicama poduzima potrebne korake s ciljem osiguravanja koordinacije i komplementarnosti s multilateralnim i regionalnim organizacijama i subjektima kao što su međunarodne organizacije i financijske institucije te agencije i donatori izvan Unije.

POGLAVLJE III.

Provedba

Članak 7.

Programski okvir instrumenta IPA

1. Pomoć na temelju ove Uredbe temelji se na programskom okviru tog instrumenta u cilju postizanja specifičnih ciljeva iz članka 3. stavka 2. i tematskih prioriteta iz članka 3. stavka 3. koji su dodatno utvrđeni u prilogima II. i III. Programski okvir instrumenta IPA utvrđuje Komisija za vrijeme trajanja VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.
2. Europski parlament i Vijeće odobravaju godišnja odobrena sredstva u granicama VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.
3. Programski okvir instrumenta IPA izrađuje se u skladu s okvirom politike i općim načelima utvrđenima u članku 6. te se njime uzimaju u obzir relevantne nacionalne strategije i sektorske politike.
4. Programskim okvirom instrumenta IPA obuhvaćaju se indikativne dodjele sredstava Unije po tematskim područjima u skladu sa specifičnim ciljevima iz članka 3. stavka 2. te, ako je to primjenjivo, s prikazom po godinama i ne dovodeći u pitanje mogućnost kombiniranja pomoći, čime se doprinosi postizanju različitih specifičnih ciljeva.
5. Programski okvir instrumenta IPA uključuje pokazatelje za procjenu napretka u ostvarivanju specifičnih ciljeva iz članka 3. stavka 2. Ti pokazatelji usklađeni su s ključnim pokazateljima uspješnosti iz Priloga IV.
6. Komisija izrađuje godišnju ocjenu provedbe programskog okvira instrumenta IPA s obzirom na razvoj okvira politike iz članka 6. i na temelju pokazateljâ iz stavka 5. ovog članka. Ta ocjena uključuje i trenutno stanje dodijeljenih i planiranih sredstava po korisnicima navedenih u Prilogu I. i način na koji se provode pristup utemeljen na uspješnosti i načelo pravedne podjele iz članka 8. Komisija podnosi tu ocjenu odboru iz članka 17.
7. Na temelju godišnje ocjene iz stavka 6. Komisija prema potrebi može predložiti reviziju programskog okvira instrumenta IPA. Nadalje, Komisija može preispitati programski okvir instrumenta IPA nakon evaluacije u sredini provedbenog razdoblja iz članka 42. Uredbe (EU) 2021/947 te je prema potrebi može revidirati. Revizija programskog okvira instrumenta IPA provodi se u skladu s postupkom iz stavka 8.
8. Ne dovodeći u pitanje članak 9., programski okvir instrumenta IPA donosi Komisija provedbenim aktom. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17. stavka 3.
9. Komisija donosi programski okvir za prekograničnu suradnju s državama članicama u skladu s člankom 17. stavkom 3.

Članak 8.

Pomoć korisnicima, ocjena uspješnosti i načelo pravedne podjele

1. Pomoć na temelju ove Uredbe temelji se na pristupu utemeljenom na uspješnosti i na načelu pravedne podjele, kako je navedeno u stavcima 2., 3. i 4.

2. Cilj pomoći osiguravanje je ostvarenja napretka u odnosu na sve korisnike navedene u Prilogu I. te je ona usmjerena i prilagođena njihovoj specifičnoj situaciji, uzimajući u obzir daljnje napore potrebne za postizanje ciljeva ove Uredbe. Potrebe i kapaciteti tih korisnika uzimaju se u obzir u skladu s načelom pravedne podjele, kako bi se izbjegla nerazmjerno niska razina pomoći u usporedbi s drugim korisnicima.
3. Pomoć se razlikuje po opsegu i intenzitetu s obzirom na uspješnost korisnika navedenih u Prilogu I., posebno u pogledu njihove predanosti i napretka u provedbi reformi, kao i u pogledu njihovih potreba.
4. Pri ocjeni uspješnosti korisnika navedenih u Prilogu I. i odlučivanju o pomoći koju treba pružiti posebna se pozornost posvećuje naporima uložanima u području vladavine prava i temeljnih prava, demokratskih institucija i reforme javne uprave, kao i gospodarskog razvoja i konkurentnosti.
5. U slučaju znatne regresije ili kontinuiranog manjka napretka korisnika iz Priloga I. u područjima iz stavka 4. ovog članka, koji se mjere pokazateljima iz članka 7. stavka 5., prilagođava se opseg i intenzitet pomoći u skladu sa stavkom 6., među ostalim proporcionalnim smanjenjem sredstava i njihovim preusmjeravanjem na način da se izbjegne ugrožavanje potpore za poboljšanje temeljnih prava, demokracije i vladavine prava, uključujući potporu civilnom društvu i prema potrebi suradnju s lokalnim vlastima. U slučaju da korisnici ponovno postižu napredak, pomoć se na odgovarajući način prilagođava u skladu sa stavkom 6. kako bi se dodatno poduprla ta nastojanja.
6. O pomoći korisnicima navedenima u Prilogu I. odlučuje se u okviru mjera iz članka 9.

Članak 9.

Provedbene mjere i metode

1. Pomoć na temelju ove Uredbe provodi se pod izravnim upravljanjem ili neizravnim upravljanjem u skladu s Financijskom uredbom putem godišnjih i višegodišnjih akcijskih planova i mjera iz glave II. poglavlja III. Uredbe (EU) 2021/947. Komisija provedbenim aktima donosi akcijske planove i mjere. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17. stavka 3. glava II. poglavlje III. Uredbe (EU) 2021/947 primjenjuje se na ovu Uredbu, uz iznimku članka 28. stavka 1. te uredbe.
2. Prijelaz sa sustava izravnog upravljanja koje provodi Komisija na sustav neizravnog upravljanja koje provode korisnici navedeni u Prilogu I. postupan je te u skladu s pojedinačnim kapacitetima navedenih korisnika, uzimajući u obzir i načelo dobrog upravljanja. Komisija, prema potrebi, poduzima odgovarajuće nadzorne mjere kako bi osigurala zaštitu financijskih interesa Unije. Komisija ujedno može poništiti taj prijelaz u slučaju da korisnik naveden u Prilogu I. ne poštuje relevantne obveze, načela, ciljeve i pravila utvrđene u Financijskoj uredbi.
3. Europski parlament može održavati redovite razmjene mišljenja s Komisijom o svojim programima pomoći, u vezi s pitanjima kao što su izgradnja kapaciteta, što obuhvaća povezano posredovanje i dijalog, i promatranje izbora.
4. Akcijski planovi u okviru ove Uredbe mogu se donositi za razdoblje od najviše sedam godina.
5. Proračunska potpora temelji se na uzajamnoj odgovornosti i zajedničkoj predanosti demokraciji, ljudskim pravima i vladavini prava te se pruža u skladu s člankom 236. Financijske uredbe i člankom 27. Uredbe (EU) 2021/947. Djelovanjima u okviru instrumenta IPA III podupire se razvoj parlamentarne kontrole i kapaciteta za reviziju te povećana transparentnost i javni pristup informacijama.

Članak 10.

Prekogranična suradnja

1. Do 3 % financijske omotnice okvirno se dodjeljuje programima prekogranične suradnje korisnika navedenih u Prilogu I. i država članica, u skladu s njihovim potrebama i prioritetima.

2. Stopa sufinanciranja sredstvima Unije na razini svakog pojedinog prioriteta nije viša od 85 % prihvatljivih rashoda programa prekogranične suradnje.
3. Razina prefinanciranja za prekograničnu suradnju s državama članicama može premašiti postotak iz članka 51. stavka 3. Uredbe (EU) 2021/1059 te iznosi 50 % prvih triju proračunskih obveza za program.
4. Ako se programi prekogranične suradnje obustavljaju u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2021/1059, preostala raspoloživa potpora na temelju ove Uredbe za obustavljeni program može se upotrijebiti za financiranje drugih djelovanja prihvatljivih na temelju ove Uredbe.

POGLAVLJE IV.

Prihvatljivost

Članak 11.

Prihvatljivost za financiranje u okviru instrumenta IPA III

Sudjelovanje u postupcima nabave, dodjele bespovratnih sredstava i nagrada za djelovanja koja se financiraju na temelju ove Uredbe otvoreno je za međunarodne i regionalne organizacije i sve druge fizičke osobe koje su državljani odnosno pravne osobe koje imaju stvarni poslovni nastan u:

- (a) državama članicama, korisnicama navedenima u Prilogu I. ovoj Uredbi, ugovornim strankama Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i zemljama obuhvaćena Prilogom I. Uredbe (EU) 2021/947; i
- (b) zemljama kojima je Komisija omogućila recipročan pristup vanjskoj pomoći.

Za potrebe točke (b) recipročan pristup može se odobriti na ograničen rok od najmanje godinu dana kad neka zemlja na ravnopravnoj osnovi proglašuje prihvatljivima subjekte iz Unije i iz zemalja koje su prihvatljive na temelju ove Uredbe. Komisija o recipročnom pristupu odlučuje nakon savjetovanja s dotičnom zemljom primateljicom ili dotičnim zemljama primateljicama.

POGLAVLJE V.

EFOR+ i proračunska jamstva

Članak 12.

Financijski instrumenti i jamstvo za vanjska djelovanja

1. U skladu s člankom 31. stavkom 7. Uredbe (EU) 2021/947 korisnici navedeni u Prilogu I. ovoj Uredbi prihvatljivi su za potporu iz Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+) i Jamstva za vanjsko djelovanje (EAG). Operacije u okviru fonda EFOR+ i EAG-a financiraju se na temelju ove Uredbe kako je predviđeno u glavi II. poglavlju IV. Uredbe (EU) 2021/947 *mutatis mutandis*, podložno posebnim odredbama ovog članka.
2. Poseban strateški odbor savjetuje Komisiju pri upravljanju operacijama u okviru fonda EFOR+ za zapadni Balkan („strateški odbor“).
3. Strateški odbor savjetuje Komisiju o strateškom usmjerenju ulaganja za zapadni Balkan u okviru fonda EFOR+ te doprinosi njihovoj usklađenosti s vodećim načelima, okvirom politike i ciljevima navedenima u ovoj Uredbi.

Strateški odbor ujedno podupire Komisiju pri utvrđivanju ukupnih ciljeva ulaganja za zapadni Balkan kad je riječ o uporabi EAG-a za podupiranje operacija u okviru fonda EFOR+ te prati odgovarajuću i raznovrsnu tematsku pokrivenost investicijskih područja.

4. Predstavnici Komisije, svih država članica i Europske investicijske banke (EIB) uključeni su u strateški odbor.

Europski parlament ima status promatrača. U strateškom odboru mogu sudjelovati drugi relevantni dionici. Strateški odbor odlučuje o uključivanju bilo kojeg novog člana ili promatrača.

Ne dovodeći u pitanje posebne aranžmane o supredsjedanju, strateškim odborom predsjedava Komisija, a taj odbor, u mjeri u kojoj je to moguće, donosi mišljenja konsenzusom.

Sudjelovanje na sastancima strateškog odbora jest dobrovoljno.

5. Komisija prije prvog sastanka strateškog odbora predlaže poslovnik koji donosi strateški odbor, uključujući pravila o sudjelovanju predstavnika u Okviru za ulaganja na zapadnom Balkanu, uložiti promatrača i imenovanju supredsjedatelja.

Zapisnici i dnevni redovi sastanaka strateškog odbora objavljuju se nakon njihova donošenja.

6. Komisija svake godine izvješćuje strateški odbor o napretku koji je postignut u vezi s provedbom operacija koje se odnose na zapadni Balkan.

POGLAVLJE VI.

Praćenje, izvješćivanje i evaluacija

Članak 13.

Praćenje, revizija, evaluacija i zaštita financijskih interesa Unije

1. Članak 41. Uredbe (EU) 2021/947 u vezi s praćenjem i izvješćivanjem primjenjuje se na ovu Uredbu *mutatis mutandis*. Godišnje izvješće iz članka 41. stavka 5. Uredbe (EU) 2021/947 također sadržava informacije o obvezama i plaćanjima po instrumentu (IPA, IPA II i IPA III).

2. Ključni pokazatelji uspješnosti za praćenje provedbe i napretka instrumenta IPA III prema ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih u članku 3. navedeni su u Prilogu IV ovoj Uredbi.

3. Kad je riječ o prekograničnoj suradnji s državama članicama, primjenjuju se pokazatelji iz članka 34. Uredbe (EU) 2021/1059.

4. Uz pokazatelje navedene u Prilogu IV., izvješća koja prate Komisijinu godišnju komunikaciju o politici proširenja Unije i Komisijine ocjene programa gospodarskih reformi uzimaju se u obzir u okviru za rezultate pomoći na temelju instrumenta IPA III.

5. Uz elemente iz članka 41. stavaka 5. i 6. Uredbe (EU) 2021/947, godišnje izvješće sadržava informacije o obvezama po specifičnim ciljevima iz članka 3. ove Uredbe.

6. Članak 42. Uredbe (EU) 2021/947 u vezi s evaluacijom u sredini programskog razdoblja i završnom evaluacijom primjenjuje se *mutatis mutandis*.

7. Uz članak 129. Financijske uredbe o zaštiti financijskih interesa Unije, u okviru neizravnog upravljanja, korisnici navedeni u Prilogu I. ovoj Uredbi bez odgode izvješćuju Komisiju o nepravilnostima, uključujući prijevare, koje su bile predmet prvog upravnog ili sudskog nalaza te obavješćuju Komisiju o tijeku svih upravnih i pravnih postupaka koji se odnose na takve nepravilnosti. Takvo izvješćivanje provodi se elektroničkim putem s pomoću Sustava za upravljanje nepravilnostima koji je uspostavila Komisija.

POGLAVLJE VII.

Završne odredbe

Članak 14.

Delegiranje ovlasti

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 15. radi izmjene priloga II., III. i IV. te radi dopune ove Uredbe kako bi se utvrdili određeni specifični ciljevi i tematski prioriteti za pomoć iz članka 3. stavka 6.

Članak 15.

Postupak delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 14. dodjeljuje se Komisiji tijekom razdoblja važenja ove Uredbe.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 14. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
5. Delegirani akt donesen na temelju članka 14. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 16.

Donošenje daljnjih provedbenih pravila

Posebna pravila kojima se utvrđuju jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, posebno u pogledu struktura koje se trebaju uspostaviti u pripremi pristupanja te u pogledu pomoći za ruralni razvoj, Komisija donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17. stavka 3.

Članak 17.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor za Instrument pretprijetne pomoći („odbor za instrument IPA III”). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Odbor za instrument IPA III pomaže Komisiji ostvariti ciljeve iz članka 3. uzimajući u obzir godišnju ocjenu koju je Komisija dala u skladu s člankom 7. stavkom 6. i člankom 13. stavkom 5.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

4. Poslovníkom odbora za instrument IPA III predviđeni su razmjerni rokovi kojima se članovima odbora omogućuje da rano i djelotvorno ispituju nacrt provedbenog akta i izraze svoja mišljenja u skladu s člankom 3. Uredbe (EU) br. 182/2011.
5. Kada se mišljenje odbora treba dobiti pisanim postupkom, navedeni postupak završava bez rezultata ako u roku za davanje mišljenja to odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva obična većina članova odbora.
6. Promatrač EIB-a sudjeluje u radu odbora za instrument IPA III u pogledu pitanja koja se odnose na EIB.
7. Odbor za instrument IPA III pomaže Komisiji i nadležan je za pravne akte i obveze na temelju uredbi (EZ) br. 1085/2006 i (EU) br. 231/2014 te za provedbu članka 3. Uredbe (EZ) br. 389/2006.
8. Odbor za instrument IPA III nije nadležan za doprinose programu Erasmus+ iz članka 5. stavka 3.

Članak 18.

Informiranje, komunikacija i vidljivost

1. Primatelji sredstava Unije u okviru instrumenta IPA III priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata te izvješćivanju o njima, vidljivim isticanjem potpore koju primaju od Unije i njezinih koristi za ljude na komunikacijskim materijalima povezanim s djelovanjima koja se podupiru na temelju ove Uredbe te pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici na strateški način, među ostalim medijima i javnosti.

Sporazumi sklopljeni s primateljima sredstava Unije u okviru instrumenta IPA III moraju sadržavati takve obveze.

U sporazume sklopljene s korisnicima navedenima u Prilogu I. uključuju se načela koja se trebaju slijediti u pogledu aktivnosti vidljivosti i komunikacijskih aktivnosti te ciljevi tih aktivnosti, kao i jasna obveza aktivnog objavljivanja informacija o programima i djelovanjima u okviru instrumenta IPA III.

Kako bi se poboljšali rezultati komunikacijskih aktivnosti za programe prekogranične suradnje između korisnika navedenih u Prilogu I., planiraju se posebne zajedničke komunikacijske aktivnosti.

Djelovanja u okviru instrumenta IPA III provode se u skladu sa zahtjevima u pogledu komunikacije i vidljivosti u vezi s vanjskim djelovanjima koja se financiraju sredstvima Unije i u drugim relevantnim smjernicama.

2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na instrument IPA III te na njegova djelovanja i rezultate, posebice na lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi se osigurala vidljivost financijske pomoći Unije. Financijska sredstva dodijeljena u okviru instrumenta IPA III također doprinose institucijskom priopćavanju i izvješćivanju o političkim prioritetima Unije, u mjeri u kojoj se ti prioriteti izravno odnose na ciljeve iz članka 3.

3. Instrumentom IPA III podupiru se strateška komunikacija i javna diplomacija, među ostalim borba protiv dezinformiranja, s ciljem komuniciranja o vrijednostima Unije te o dodanoj vrijednosti djelovanja Unije i rezultatima koji su postignuti tim djelovanjima.

4. Komisija objavljuje relevantne informacije o svim djelovanjima koja se financiraju na temelju ove Uredbe u skladu s člankom 38. Financijske uredbe, među ostalim, prema potrebi, na jedinstvenim i sveobuhvatnim internetskim stranicama.

5. Ako zbog sigurnosnih pitanja ili osjetljivih političkih aspekata može biti poželjno ili nužno ograničiti komunikacijske aktivnosti i aktivnosti vidljivosti u određenim zemljama ili područjima ili tijekom određenih razdoblja, ciljana publika i alati, proizvodi i kanali vidljivosti koji se upotrebljavaju za promicanje određenog djelovanja utvrđuju se na pojedinačnoj osnovi, uz savjetovanje s Unijom i uz njezinu suglasnost. Sve takve iznimke moraju biti propisno opravdane, a njihovo područje primjene mora se odrediti i ograničiti u svakom pojedinom slučaju. Ako je potrebna brza intervencija kao odgovor na iznenadnu krizu, nije nužno odmah izraditi cijeli plan za komunikaciju i ostvarenje vidljivosti. U takvim se slučajevima ipak od početka primjereno ističe potpora Unije.

Članak 19.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja na temelju uredaba (EZ) br. 1085/2006 ili (EU) br. 231/2014, koje se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja. Na ta djelovanja primjenjuje se glava II. poglavlje III. Uredbe (EU) 2021/947, s iznimkom njezina članka 28. stavaka 1. i 3. umjesto kojeg se primjenjuju članak 8. stavak 4. i članak 10. stavci 1. i 3. Uredbe (EU) br. 236/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁷⁾.

2. Iz financijske omotnice za instrument IPA III mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između mjera donesenih u okviru instrumenta IPA II i u okviru instrumenta IPA III, te svih aktivnosti povezanih s pripremom nasljednika programa pretpristupne pomoći.

3. Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanja troškova predviđenih u članku 4. stavku 2. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

Članak 20.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 15. rujna 2021.

Za Europski parlament

Predsjednik

D.M. SASSOLI

Za Vijeće

Predsjednik

A. LOGAR

⁽²⁷⁾ Uredba (EU) br. 236/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o utvrđivanju zajedničkih pravila i postupaka za provedbu instrumenata Unije za financiranje vanjskog djelovanja (SL L 77 15.3.2014., str. 95.).

PRILOG I.

Republika Albanija

Bosna i Hercegovina

Island

Kosovo *

Crna Gora

Republika Sjeverna Makedonija

Republika Srbija

Republika Turska

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

PRILOG II.

TEMATSKI PRIORITETI ZA POMOĆ

Pomoć se može, prema potrebi, namijeniti za sljedeće tematske prioritete:

- (a) **Rana uspostava i promicanje pravilnog funkcioniranja institucija, nužnog za osiguravanje vladavine prava i dodatno konsolidiranje demokratskih institucija.** Intervencijama u ovom području želi se postići sljedeće: uspostava neovisnih, odgovornih, nepristranih, profesionalnih, depolitiziranih i učinkovitih pravosudnih sustava, među ostalim s pomoću transparentnih sustava zapošljavanja, evaluacije i napredovanja utemeljenih na zaslugama i djelotvornim stegovnim postupcima u slučajevima prijestupa, te promicanje pravosudne suradnje; osiguranje pristupa pravosuđu; promicanje policijske suradnje i razmjene informacija; razvoj djelotvornih instrumenata za sprečavanje i suzbijanje organiziranog kriminala, trgovine ljudima i malim i lakim oružjem, krijumčarenja migranata, trgovine drogom, pranja novca/financiranja terorizma i korupcije; podupiranje suradnje s Unijom u područjima borbe protiv terorizma i sprečavanja radikalizacije; te promicanje i zaštita ljudskih prava, uključujući nediskriminaciju i rodnu ravnopravnost, prava djeteta, prava pripadnika manjina, među ostalim nacionalnih manjina i Roma, kao i prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba, te temeljnih sloboda, uključujući slobodu izražavanja, slobodu medija, slobodu okupljanja i udruživanja te zaštitu podataka.
- (b) **Jačanje kapaciteta za suočavanje s migracijskim izazovima na regionalnoj i međunarodnoj razini.** Intervencijama u ovom području želi se postići sljedeće: razmjena relevantnih informacija, daljnja konsolidacija kapaciteta za upravljanje granicama i migracijama, osiguravanje pristupa međunarodnoj zaštiti, jačanje nadzora državne granice i napora za suzbijanje nezakonitih migracija te rješavanje pitanja prisilnog raseljavanja.
- (c) **Jačanje kapaciteta za strateške komunikacije, uključujući obavješćivanje javnosti o potrebnim reformama za ispunjavanje kriterija Unije za članstvo.** Radom u ovom području nastoji se pružiti potporu daljnjem razvoju neovisnih i pluralističkih medija i medijske pismenosti te on služi, među ostalim, kao sredstvo za izgradnju kapaciteta u području kibersigurnosti i za povećanje otpornosti država i društava na dezinformacije i druge oblike hibridnih prijetnji.
- (d) **Jačanje dobrog upravljanja i reformu javne uprave u skladu s načelima javne uprave.** Intervencijama se želi postići sljedeće: jačanje okvira za reformu javne uprave, među ostalim u području javne nabave, poboljšanje strateškog planiranja te uključivo i na dokazima utemeljeno oblikovanje politika i zakonodavstva; jačanje profesionalizacije i depolitizacije javnih službi uvođenjem načela nagrađivanja prema zaslugama; promicanje transparentnosti i odgovornosti; poboljšanje kvalitete i pružanja usluga, među ostalim primjenom odgovarajućih administrativnih postupaka i uporabom e-uprave koja je usmjerena na građane; jačanje upravljanja javnim financijama; i poboljšanje izrade kvalitetnih statističkih podataka.
- (e) **Jačanje fiskalnog i gospodarskog upravljanja.** Intervencijama se želi postići sljedeće: podupiranje provedbe programa gospodarskih reformi i sustavna suradnja s međunarodnim financijskim institucijama o osnovnim elementima gospodarske politike i jačanje gospodarskih institucija; unapređenje kapaciteta za osnaživanje makroekonomske stabilnosti i socijalne kohezije; podupiranje održivog razvoja i napretka na putu u funkcionalno tržišno gospodarstvo koje je sposobno nositi se s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije; te napredovanje prema zajedničkom regionalnom tržištu.
- (f) Jačanje svih aspekata dobrosusjedskih odnosa, regionalne stabilnosti i uzajamne suradnje.
- (g) **Jačanje kapaciteta Unije i njezinih partnera za sprečavanje sukoba, izgradnju mira, te odgovaranje na potrebe prije i poslije krizne situacija,** među ostalim na sljedeće načine: ranim upozoravanjem i analizom rizika od izbijanja sukoba; promicanjem umrežavanja ljudi, pomirenja, izgradnje mira i izgradnje povjerenja, inicijativa kojima se promiču pomirenje, tranzicijsko pravosuđe, utvrđivanje istine, odštete i jamstva neponavljanja kršenja (kao što je RECOM); te podupiranjem izgradnje kapaciteta za potporu djelovanjima u području sigurnosti i razvoja u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2021/947.
- (h) **Jačanje kapaciteta, neovisnosti i pluralizma organizacija civilnog društva** i organizacija socijalnih partnera, uključujući strukovna udruženja, u korisnicima navedenima u Prilogu I. te poticanje umrežavanja na svim razinama među organizacijama sa sjedištem u Uniji i organizacijama korisnika navedenih u Prilogu I., omogućujući im da se uključe u djelotvoran dijalog s javnim i privatnim akterima.
- (i) **Promicanje usklađivanja korisničkih pravila, normi, politika i praksi s onima u Uniji,** uključujući pravila o javnoj nabavi i državnim potporama.

- (j) **Promicanje rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena i djevojčica.** Intervencijama u ovom području želi se uspostaviti poticajnije okružje za ostvarenje prava žena i djevojčica te postići stvarna i opipljiva poboljšanja u području rodne ravnopravnosti u strateškim područjima politika, kao što su sloboda od svih oblika rodno uvjetovanog nasilja; spolno i reproduktivno zdravlje i prava; ekonomska i socijalna prava te osnaživanje žena i djevojčica; ravnopravno sudjelovanje i vodstvo; žene, mir i sigurnost; te rodna dimenzija zelene i digitalne preobrazbe, među ostalim podupiranjem uključivanja rodne perspektive u izradu proračuna.
- (k) **Poboljšanje pristupa obrazovanju, osposobljavanju i cjeloživotnom učenju na svim razinama i njihove kvalitete te pružanje potpore kulturnom i kreativnom sektoru i sportu.** Intervencijama u ovom području želi se postići sljedeće: promicanje jednakog pristupa kvalitetnom ranom predškolskom odgoju i obrazovanju, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju; poboljšano poučavanje osnovnih vještina; povećanje razina stečenog obrazovanja; rješavanje pitanja odljeva mozgova; smanjenje ranog napuštanja školovanja; jačanje osposobljavanja učitelja i nastavnika; osnaživanje djece i mladih te omogućavanje da ostvare svoj puni potencijal; razvijanje sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i promicanje sustava učenja kroz rad kako bi se olakšao prijelaz na tržište rada, među ostalim za osobe s invaliditetom; poboljšanje kvalitete i relevantnosti visokog obrazovanja i istraživanja; poticanje aktivnosti povezanih s bivšim polaznicima; te unapređenje pristupa cjeloživotnom učenju i pružanje potpore ulaganjima u infrastrukturu za obrazovanje i dostupno osposobljavanje, prije svega radi smanjenja teritorijalnih nejednakosti i poticanja uključivog obrazovanja bez segregacije, među ostalim i uporabom dostupnih digitalnih tehnologija.
- (l) **Poticanje otvaranja kvalitetnih radnih mjesta i pristupa tržištu rada.** Intervencijama u ovom području želi se postići sljedeće: rješavanje pitanja visoke nezaposlenosti i neaktivnosti podupiranjem održive integracije u tržište rada, prije svega mladih (posebno onih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih), žena, dugotrajno nezaposlenih osoba i svih podzastupljenih skupina. Mjerama se potiče otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i pruža potpora djelotvornom izvršenju pravila i normi u području radnog prava na cijelom području u skladu s ključnim načelima i pravima utvrđenima u europskom stupu socijalnih prava. Ostala ključna područja intervencije jesu pružanje potpore rodnoj ravnopravnosti i mladima te promicanje zapošljivosti i produktivnosti, prilagodba radnika i poduzeća promjenama, uspostava održivog društvenog dijaloga te osuvremenjivanje i jačanje institucija tržišta rada kao što su javne službe za zapošljavanje i inspektorati rada.
- (m) **Promicanje socijalne zaštite i uključenosti te borbu protiv siromaštva.** Intervencijama u ovom području želi se postići osuvremenjivanje sustava socijalne zaštite kako bi se osigurala djelotvorna, učinkovita i odgovarajuća zaštita u svim fazama čovjekova života, promicanje prijelaza s institucionalne skrbi na obiteljsku skrb i skrb u zajednici, poticanje socijalne uključenosti, promicanje jednakih mogućnosti i borba protiv nejednakosti i siromaštva. Intervencije u ovom području usmjeravaju se i na sljedeće ciljeve: integraciju marginaliziranih zajednica kao što su Romi; borbu protiv diskriminacije na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije; te poboljšanje dostupnosti cjenovno pristupačnih, održivih i visokokvalitetnih usluga kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje, stambeno zbrinjavanje, zdravstvena skrb, osnovne socijalne usluge i dugotrajna skrb, među ostalim i osuvremenjivanjem sustava socijalne zaštite;
- (n) **Promicanje pametnog, održivog, uključivog i sigurnog prometa, uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža, kao i jačanje energetske sigurnosti i diversifikacije** ulaganjima u projekte s visokom europskom dodanom vrijednošću. Prioriteti u ulaganjima trebali bi se odrediti prema njihovoj relevantnosti za veze mreže TEN-T s Unijom, za prekogranične veze, otvaranje radnih mjesta, doprinosu održivoj mobilnosti, smanjenim emisijama, utjecaju na okoliš i sigurnoj mobilnosti, u sinergiji s reformama koje se promiču Ugovorom o prometnoj zajednici. Intervencijama u području energetike želi se povećati energetska učinkovitost i održiva proizvodnja, kao i diversifikacija zemalja opskrbljivača i pravaca opskrbe;
- (o) **Poboljšanje okruženja privatnog sektora i konkurentnosti poduzeća, osobito MSP-ova,** uključujući pametnu specijalizaciju, kao ključnih pokretača rasta, otvaranja radnih mjesta i kohezije. Prednost se daje održivim projektima za poboljšanje poslovnog okruženja.
- (p) **Poboljšanje pristupa digitalnim tehnologijama i uslugama te jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija** ulaganjima u digitalnu povezivost, digitalno povjerenje i sigurnost, digitalne vještine i poduzetništvo, izgradnju kapaciteta istraživačkih i inovacijskih sustava, mobilnost, istraživačku infrastrukturu i poticajno okružje, te promicanjem umrežavanja i suradnje.
- (q) **Doprinos sigurnosti i zaštiti opskrbe hranom i vodom** i održavanje diversificiranih i isplativih poljoprivrednih sustava u dinamičnim ruralnim zajednicama i područjima.

- (r) **Zaštitu okoliša i poboljšanje kvalitete okoliša**, borbu protiv uništavanja okoliša i zaustavljanje gubitka bioraznolikosti, promicanje očuvanja kopnenih i morskih ekosustava i obnovljivih prirodnih resursa i održivog upravljanja njima, ulaganje u kvalitetu zraka, upravljanje vodama i gospodarenje otpadom te održivo upravljanje kemikalijama, promicanje učinkovitosti resursa, održive potrošnje i proizvodnje te pružanje potpore prijelazu na zeleno i kružno gospodarstvo, doprinos smanjenju emisija stakleničkih plinova, povećanje otpornosti na klimatske promjene i promicanje upravljanja i informiranja u okviru djelovanja u području klime te energetske učinkovitosti. U okviru instrumenta IPA III promiču se politike kojima se podupire prijelaz na resursno učinkovito, sigurno i održivo niskougljično gospodarstvo i kojima se jača otpornost na katastrofe, njihovo sprečavanje te pripravnost i odgovor na njih.
- (s) **Suradnju s korisnicima navedenima u Prilogu I. u području miroljubive uporabe nuklearne energije u područjima zdravlja, poljoprivrede i sigurnosti hrane**, osiguravanjem potpune usklađenosti s najvišim međunarodnim standardima, kao i podupiranje djelovanja kojima se hvata ukoštac s posljedicama izloženosti lokalnog stanovništva bilo kakvom radiološkom incidentu, a kojima je cilj poboljšati njihove životne uvjete; promicanje upravljanja znanjem, te osposobljavanja i obrazovanja u nuklearnom i povezanim područjima. Ako je to primjenjivo, navedene aktivnosti usklađene su s aktivnostima Europskog instrumenta za nuklearnu sigurnost i Uredbom (EU) 2021/947;
- (t) **Povećanje sposobnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora i sektora ribarstva da se nose s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama** te da se postupno usklade s pravilima i standardima Unije uz ostvarenje gospodarskih, socijalnih i okolišnih ciljeva u okviru uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih i obalnih područja.
-

PRILOG III.

TEMATSKI PRIORITETI ZA POMOĆ ZA PREKOGRANIČNU SURADNJU MEĐU KORISNICIMA IZ PRILOGA I.

S ciljem promicanja dobrosusjedskih odnosa, poticanja integracije u Uniju i promicanja društveno-gospodarskog razvoja, pomoć za prekograničnu suradnju može se, prema potrebi, namijeniti za sljedeće tematske prioritete:

- (a) promicanje prekograničnog zapošljavanja, mobilnosti radne snage te socijalne i kulturne uključenosti s pomoću, među ostalim: integracije prekograničnih tržišta rada, uključujući prekograničnu mobilnost; zajedničkih lokalnih inicijativa zapošljavanja; informacijskih i savjetodavnih usluga i zajedničkog osposobljavanja; rodne ravnopravnosti; jednakih mogućnosti; integracije imigrantskih zajednica i ranjivih skupina; ulaganja u javne službe za zapošljavanje; potpore ulaganjima u javno zdravstvo i socijalne usluge;
- (b) zaštitu okoliša i promicanje prilagodbe klimatskim promjenama, ublažavanje klimatskih promjena te prevenciju rizika i upravljanje rizikom s pomoću, među ostalim: zajedničkih djelovanja za zaštitu okoliša; promicanja održive uporabe prirodnih resursa, koordiniranog prostornog planiranja morskog područja, učinkovitosti resursa i kruznoga gospodarstva, obnovljivih izvora energije i prijelaza na sigurno i održivo niskougljično zeleno gospodarstvo; poboljšanja kvalitete zraka i vode, među ostalim poboljšanjem usklađenosti s europskim okolišnim standardima, te gospodarenja otpadom i upravljanja vodama; promicanja ulaganja radi otklanjanja specifičnih rizika; osiguravanja otpornosti na katastrofe, njihova sprečavanja te pripravnosti i odgovora na njih; te promicanja i unapređenja međunarodne koordinacije u pogledu prekograničnih rijeka;
- (c) promicanje održivog prometa i poboljšanje javne infrastrukture, među ostalim, smanjivanjem izolacije poboljšanim pristupom prometu, digitalnim mrežama i uslugama te ulaganjima u prekogranične sustave i postrojenja za vodu, otpad i energiju;
- (d) promicanje digitalnog gospodarstva i društva, među ostalim, širenjem digitalne povezivosti i razvojem usluga e-uprave, digitalnog povjerenja i sigurnosti te digitalnih vještina i poduzetništva;
- (e) poticanje turizma, osobito održivog turizma, te očuvanje i promicanje kulturne i prirodne baštine;
- (f) ulaganje u mlade, u obrazovanje i vještine, među ostalim, razvojem i provedbom zajedničkih programa obrazovanja, strukovnog osposobljavanja i programa izobrazbe te infrastrukture za potporu zajedničkim aktivnostima mladih;
- (g) promicanje lokalnog i regionalnog upravljanja i jačanje kapaciteta planiranja te administrativnih kapaciteta lokalnih i regionalnih tijela;
- (h) promicanje prekograničnih inicijativa za poticanje pomirenja i tranzicijskog pravosuđa (kao što je RECOM);
- (i) poboljšanje konkurentnosti, poslovnog okružja i razvoja MSP-ova, trgovine i ulaganja, među ostalim, promicanjem poduzetništva i potporom poduzetništvu, posebno u odnosu na MSP-ove, te razvojem lokalnih prekograničnih tržišta i internacionalizacijom, ujedno doprinoseći zajedničkom regionalnom tržištu;
- (j) jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja, inovacija te digitalnih tehnologija, među ostalim, promicanjem mobilnosti i zajedničkom uporabom ljudskih potencijala i objekata za istraživanja i tehnološki razvoj.

PRILOG IV.

POPIS KLJUČNIH POKAZATELJA USPJEŠNOSTI

Sljedeći popis ključnih pokazatelja uspješnosti upotrebljava se za mjerenje napretka i, prema potrebi, spremnosti korisnika navedenih u Prilogu I. i doprinosa Unije postizanju specifičnih ciljeva instrumenta IPA III:

1. Kompozitni pokazatelj ⁽¹⁾ političkih kriterija (izvor: Europska komisija).
2. Stav prema EU-u: postotak stanovništva s pozitivnim općim stavom prema EU-u (izvor: Europska komisija/delegacije EU-a).
3. Kompozitni pokazatelj usklađivanja s pravnom stečevinom Unije (izvor: Europska komisija).
4. Kompozitni pokazatelj gospodarskih kriterija (izvor: Europska komisija).
5. Rashodi za socijalnu zaštitu kao postotak BDP-a (izvor: Eurostat) i stopa zaposlenosti osoba u dobi od 20 do 64 godine te kretanje Ginijevog koeficijenta korisnika tijekom vremena (izvor: Eurostat).
6. Digitalne vještine (izvor: Eurostat).
7. Lakoća poslovanja („Ease of doing business”) (izvor: Svjetska banka).
8. Energetski intenzitet, mjeren u smislu primarne energije i BDP-a (izvor: Eurostat). Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije u postocima (izvor: Eurostat).
9. Emisije stakleničkih plinova (u tonama ekvivalenta CO₂) koje su izbjegnute uz potporu iz instrumenta IPA III (izvor: Europska komisija). Koncentracije čestica PM 10 u usporedbi s dnevnom graničnom vrijednosti EU-a (50 µg/m³); (izvor: Europska agencija za okoliš).
10. Površine morskih, kopnenih i slatkovodnih ekosustava (a) koji su zaštićeni, (b) kojima se upravlja na održiv način uz potporu iz instrumenta IPA III.
11. Dobrosusjedski odnosi, kao što je broj uspostavljenih, formaliziranih i provedenih prekograničnih partnerstava, postotak trgovine unutar regije u odnosu na BDP (izvor: nacionalna statistika, Vijeće za regionalnu suradnju), broj osoba koje prelaze granicu dnevno i broj teretnih vozila koja svakodnevno prelaze granicu ⁽²⁾ (Izvor: Transportni opservatorij).

Prema potrebi i mogućnosti te prema dostupnosti podataka, pokazatelji će biti raščlanjeni prema rodu i dobi.

⁽¹⁾ Pokazatelj obuhvaća pet sastavnica:
— funkcioniranje pravosuđa
— borbu protiv korupcije
— borbu protiv organiziranog kriminala
— slobodu izražavanja (koja je element temeljnih prava)
— reformu javne uprave.

⁽²⁾ Podaci o posljednjem trebaju biti dostupni tek od 2023.